

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Tények.

Két havi kemény munka után a képviselő-ház bizottsága a közigazgatási törvényjavaslat előkészítését befejezte s az már f. hó 29-én kezdve a képviselő-házban is erős viták anyagát képezi.

Az, kire a bizottságban rendkívüli munka jutott, mint előadónak s a kinek törekvését a szabadelvű irány s a jó közigazgatás elősegítésére való elvek elfogadása képezte, lemondott az előadói tisztról s helyét a képviselőház vitáiban Perczel Dezső, volt alispán foglalta el, így tehát a törvényjavaslatra vonatkozó bizottsági jelentés sem a Dárdai Sándor munkája, ki a Házban a legalaposabb és legmunkásabb jogászai és közigazgatási tehetségek egyike.

Még élesebb, az államosítás elveivel szemben álló magatartást foglalt el már előbb br. Kemény Géza és a f. hó 26-án tartott szabadelvű párti értekezlet alkalmával Zeyk Dániel és br. Kemény Endre, mindnyájan vármegyénk területén választott képviselők.

Amint igen jól tudjuk, a nevezett képviselő urak, mindég a municipális elvek híveinek vallották magukat, nem tüntetésből, hanem meggyőződésből. Ezen meggyőződésben állandóan osztoztak a vármegyei bizottság és a választó-közönség legtöbb tagjának nézetével. És most azt írja róluk egy fővárosi lap, hogy lépésüket jelentékenyen lecsökkentve azon körülmény, miszerint ezzel családi befolyásukat akarják vármegyéjükben védelmezni!

Hát az igaz, hogy a báró Kemény és a Zeyk család köztekintélyben áll az erdélyi részekben

és első sorban Alsófehérmegyében, mit a közügyekben való állandó és élénk részvételüknek, de különösen szabadelvű nézeteiknek köszönhetnek. Atyjuk, nagyatyjuk hasonlóképpen cselekedtek s így a fiuknak csak fenntartani és öregbiteni kellett a fényes szellemi örökséget. És mert ezt tették, önként következett a közbecsülés, melyet sem Alsófehérmegyében, sem sehol Magyarországon, ahol van függetlenül gondolkozó, de a közjóért munkálni kész elem, kieroszakolni nem lehet. Volt eset nem egyszer, midőn Alsófehérmegye ezen családok egyes tagjainak nézetét, mert nem egyezett meg köznézetrel, nem követte, éppen úgy mint nem követte máskor Pálét, vagy Péterét.

S ha követte, nem azért követte, hogy egyik vagy másik család „családi” befolyását emelje, valamint nem azért támogattott más, jobb ideákat, hogy egyik-másik „családi” befolyását paralisálja vagy éppen elenyézttesse.

Hiszen jól meggondolva a dolgot, könnyebb lesz a Zeyk és b. Kemény családok kiválóbb tagjainak befolyásukat az államosítás esetében érvényesíteni egy-két döntő befolyásu embernél, mint most százaknál és ezreknél, éppen úgy mint régebben, a midőn az erdélyi udvari kancellári méltóságot egy Ugron, Jósika, br. Kemény stb. viselte. kik aztán egyszerűen az általuk kedvelt egyéneknek emelték az üresedésbe jött hivatalra s így erősítették le és felfelé családi befolyásukat.

S ha mindig csak a családi befolyásra gondolnának a nevezett családok tagjai, ezt az államosítási törvényjavaslat tüntető pártolásával talán jobban elérhették volna. Nem tették s így az a

valódi tény, hogy lépésüket önzetlen elvi szempont vezérelte s nézetükben osztozik választóik legnagyobb része.

Levél a szerkesztőhöz.

— Enyedi dolgok. —

Az isten megfizeti, Szerkesztő ur, mit csinálnak önök ott Enyeden? Engedik hónapok óta, hogy három kontrás meg egy primás vezetése alatt hetenként inzultálja önöket az „elfogulatlan sajtó”-ban és a „józan közvélemény”-ben. — De hát azok értik ám a mesterséget! Látszik, hogy a primás minden lapnak „rendes levelezője.” Hát kérem szépen az így megyen:

Először is a primás felsőbb sugalmazásra kiadja a jelszót. Erre neki dől Jónás, leskelődik, szimatol, szeméit forgatja, míg kifundál egy sereg gyanúsítást. És azt úgy kirubrikazza, hogy alattomban sok rosszat lehessen bele magyarázni, de, ha nyakon csipnőket öretek, nagyon ártatlan magyarázata legyen, mintha pl. azt kérdeznék valaki, hogy igaz-e, hogy a kicsi Jónás a kollegium zseirján dolyfösködik, gyűlölködik és perlekedik? Az után jó János a sentimentális és pathetikus részrel és sirva kéri a ministrert, hogy jöjjön segítségül a vármegye, a város, a képviselőtestület, a kisegítő és azoknak urai ellen, mert ezek mind nem úgy járják, mint a banda fujja. Végre Tamás hozzáadja a mythologikus szöveget és tudós önhitésében boldogan pödörgeti bajusza — helyét! Aztán viszik a mixtum compositumot a primáshoz. Ez kegyes vigyorgással ránti pecsétjét, s küldi rendesen Jónás, de változatosság kedvéért olykor János vagy Tamás neve alatt a híres „Közöny”-be. És így kötségtelenül meg lesz állapítva a „józan közvélemény!” Olvashatja egész világ minden héten kétszer is, hogy örüljenek Enyed ellenségei (pedig mennyi van!) aggódjanak, elesggedjenek, s végül meglankadjanak régi jó barátai, védelmezői, mert ugyan kinek volna kedve szövetkezni és harcolni azért, ki önmagát teszi tönkre?

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

Szilágyi Farkastól.

(Vége.)

Miután sikerült ezen két okmányt hiteles másolatban megszereznem; és miután azok ama borzalmas időkre nem kevés világosságot vetnek, tehát, mint történelmi beccsel is bíró okmányokat közlöm e helyen.

A 23 enyedi polgár által sajátkezűleg aláírt elismerő nyilatkozat így szól:

„Alóírtak tudokra adjuk mindenkinek kiket illet: miszerint f. 1849-ki év febr. hó 13-án felkeresvén bennünket, mondhatni már csak volt n. enyedi minoriták praesidense és rom. kath. lelkész T. T. Viskoczi Henrik ur, arra kéré, miként Enyed városának megkezdett ostrom alá vetése órájától kezdve a város utolsó elpusztulásáig az enyedi nép szenvedéseiben részvételről az irt szerzetes háznak, vmint a szerzetes ház az időbeni tagjainak és neki is — annyiba — mennyibe tiszta tudatunkban áll, adnánk mint polgárok egy bizonyítványt. Mely illetén felszólításunk eredményibe lelkiismeretes kötelességünk tartván a kérelmes Praesidens és Lelkész ur igazságos kérésének eleget tenni. Öszintén nyilatkoztatjuk s hitet is bármely időben készek vagyunk tenni arra, hogy a már csak volt N.-Enyeden a minoriták residentiája vala azon egyik hely, hol szinte mondhatni több, hogy sem beférhete, a városi népből menedéket talált; e hely vala az, hova mult évi okt. 17-én, a midőn az oláhság elsőben Csombord és Szent-Király faluk felett összezsoportosult, táborba száll-

lott és hirtelen jött, hogy készül Enyedet felprádálni, több előkelő és szegényebb sorsu polgárok, nők és gyermekek bevonultak, jobb javaikat összehordták; e hely vala egyik, hová a megrémült nép, az irt naptól kezdve mindannyiszor, valahányszor legkisebb kedvetlen hír szállongott a városba, mint reméllett es legbiztosabbnak vélt védhelyre azonnal omlott és rohant — és az említett szerzetesház az időbeni lelkes papjai — a kérelmes Praesidens Viskoczi Henrik, hitszónok és tanító Viskoczi Antal s Mándik Mátyas valának azok, kik látva a megrémült néptömeget még ön papi szállásukból is kiköltözve, tulajdon szobájokat is a szenvedőknek és rémülteknek átengedék, áptolták őket és vigasztalták — és közülök jelesen Praesidens Viskoczi Henrik vala az, ki miután mult évi nov. 8-án a honvéd és német őrsereg s a városi nép nagyobb része, felsőbb rendelet nyomán Enyedről elvonult, egy a város feladása tárgyába, megyei méltóságos Főispán Br. Kemény István ur által átadott kéréssel a tábor elibe menni, merészen készséget ajánlotta és maga mellé vevén a lutheranus és oláh helybeli papot s négy polgárt, a tábor elibe el is ment, a kérést kézbesítendő. Az említett Praesidens vala az, ki — mult hó nov. 10-én átszállván az oláh tábor Enyed városán, és a város Torda felőli határa részén tanyát vevén, rémülten a residentiába összesereglett temérdek szegény sorsu polgárokat, nőket, gyermekeket s betegeket több napokon még élelemmel is tartotta, amellet, hogy a tábor számára is naponta több véka gabonából kenyeret süttetett, ő vala az, miután már a város esordaja egészben és az igavonó marhák is a városi népnek a városból lett eltávozásával elhajtva, a vágó marhába annyira megfogyatkozott, hogy nem vala a tábor, és közükbe vegyítve volt sorkatonaságnak honnan hus adni, négy igavonó szép ökrét is átadá és feladózó a városért a nélkül, hogy árokat bár felerészben bekap-

hatá vala; ő a Praesidens vala egyik az, ki a városban maradt polgárokkal a város megmaradásáért a sorkatonaság és oláh tábor tisztjeinél unta'an esdeklenni, a tábor részére kiharancsolt élelemzésbe részt venni megnem szünt, nem örömet ugyan, de kényszerítésből; a sorkatonaságból is mult évi nov. 20-án Enyeden keresztül Tordára jövő utjába egy század a residentiába herohanván azokat is élelmezni köteles vala. A Praesidens vala az, ki Enyednek utolsó elpusztulása előtt is a városi tisztviselőkkel a gaz Praefektus Prodán Simonnál megjelenve a város oltalmazásáért kéri, könyörögni elég lelkes volt és végre ő volt az, ki megnyugodva az istentelen Prodán Simon biztató becsületstavain, miután folyó év jan. 8-án este a gyujtogatás és gyilkolás megkezdődött, legkisebbel sem gyanítva a megtörténeteket, legelsőben is a tűzhöz szaladva, leagyaltatott és terhes sebbe ejtetett, szóval a Praesidens volt egyik az, ki Enyed szenvedése ideje alatt papi, ugymint polgári kötelességét bár következtetés szerint sikerertlenül a legférfiasabban és lelkiismeretesebben teljesíteni igyekezett — mely fennirtaknak szemmel látott tanui levén, mindazokról polgári igaz lelkiismeretünk szerint bizonyitunk,

Kolozsvárt, feb. 13-án 1848-ben.

Horváth István polgár.

Csont Dániel	polgár.	Rács István	polgár.
Vohner Mihály	"	Bartha József	"
Ij. Farkas Sándor	"	Alsófehérmegyei táblabíró.	"
Sándor János	polgár.	Szegedi Sámuel	polgár.
Sándor János	"	Megyesi István	"
Szabó Károly	"	Incze József	"
Kovács Ferencz	"	Mártonffy József	"
Márton János	"	Bakk János	"
Márton Imre	"	Dezso Mozes	"
Simó István	"	Főnyi András	"
Kádár István	"	Réderberger Antal	"

Ki szeretia az életét, igyék HUNGARIA-kávé!

De ez még csak egyik ága a dolognak. Fő a „Közlősvár”. Veszi a primás, veszik a kontrások. Van fenhatóságuk alatt egy pár szegődvényes és bérlő. Adják kezükbe: rajta, házról-házra, fogadóról-fogadóra. Ékesen megmagyaráztatik és sok minden belemagyaráztatik. — Itt van, olvassátok, láthatjátok, hogy nem mi mondjuk; őh nem! ez az „elfogulatlan sajtó” ítélete! Ki vonhatná már most kétségbe? hiszen már nyilatkozott a józan közvélemény is és az elfogulatlan sajtó is! És ti még sem hisztek? Azt mondjátok, hogy a polgármester mégis mindig a város és a polgárság javát munkálta, no, meg az enyedi kollegiumot is férfiasan védelmezte? Hogy a város úgy az anyagi mint szellemi téren feltűnő gyarapodásnak indult? Mit ér az? de ha nincs meleg fürdő; ha nincs trottoir; ha nincs villanyvilágítás? És ha mind ez volna is, mit ér az, ha a polgármester mégis házat bővített és földeket vett? és ha mind ezt nem tette volna is, mit ér az, ha mégis van mit egyék? és ha nem volna is, mit ér az nekünk, ha mégis a polgármesteri székben ül? De ha lemondana is, mit ér az, hiszen a képviselő testület csak újra megválasztaná? No, hát elosztatjuk a képviselőtestületet, mert nekünk az sem tesz; megteszük virilisen Fűredi Fajlert, képviselőnek Vecseit, Jónást, Jánost, Tamást. — Mit?! hogy a felosztás a vármegyétől függ és a vármegye még sem osztatná fel, csak azért, mert nagy benne az egyetértés és nincs benne Jónás? Nem baj; megyünk a miniszterhez, bevádoljuk a vármegyét, hogy az államosítás ellen van s a miniszter felosztja nekünk a vármegyét!

Mindent a banda muzsikusi egymás között már szépen kicsináltak és igen sokszor elcincogták; de mind hiába, mert az igazi közvélemény még sem akart mozgolomba jönni. Jól van, mondják, ha az égietek meg nem nyerhettük, fordulunk az alvilágiakhoz. Erre most igen jó alkalom van. Ott van az a háromszázhuszezer forint regálévaltság, mit az az együgyű polgármester másfél évi munka, szakadatlan lótasfutás és soknemű áldozat árán ugyyszólván kicsikart, kiutaltatott a bárki által olvasható pénzügyministeri végzés szerint a „kebeles polgárság, a nemes város és a főiskola” javára. Fordítsuk hát most ezt ellene! A főiskola földesuri jogon igényli és pereli is az egész összeget. A polgármester védi a polgárság és a város igényét. No hát kiáltsuk ki, hogy a polgármester a főiskola megbuktatására törekszik. Ez már hat; mert a főiskolát minden okos és jó ember szereti s ellenségeit nem szereti. De a hatás még sem általános. Vannak, kik nem sokat törődnek a főiskolával. Jól van; ezeknek más nótát huzunk. No, hát halljátok polgárok, az az egész kárpótlás a tietek; fel is oszthatjátok egymás közt azonnal, de a polgármester nem engedi; a kollegium is csak a polgármester ellen perel, ha ő nem volna, hamar kibékülnénk, sőt az egészet is nektek hagynók, mehetnétek mindjárt Fehérvárra a pénz után; kapnátok ezer, kétezer,

A br. ifj. Kemény István főispán elismerő nyilatkozata ez:

„Alsófehér vármegyében nemes N.-Enyed városa nincs többé, népét egy vad vidéki oláh csorda, az erdélyi katonai kormánytól kapott fegyverekkel, a várost előbb éjjel 40 helyt meggyújtván, a legirtózatossabb kinok közt leölte, a lakóság eme mézszárlástól megszabadult része a rablók által köntös s általában lábbeliektől megfosztatván, 22 fok hidegben, több, mint 8 napon keresztül bujkált, minden nyomyn üzetve az erdőben, farúgy és hóval táplálván nyomorult életét; tincs toll, mely az Enyeden elkövetett mézszárlást, gyalázatosságukat, példátlan nyomort kellőleg festeni. Végre 8 napok után katonai segíelmet nyervén, ennek fedezete alatt, több száz pinczék és körültekintő erdőben bujkáló szerencsétleneket megszabadítottam. A katolikus templom még akkor is égett, és szememmel láttam annak végig nyitva levő ajtaja előtt egy döglött kutyára rakva és felállítva az oltárról levett fa és bronzozott képeket. Az utczán minden lépten holt testekre találtunk, melyek a kutyák és varjak által anynyira egybevoltak marcangolva, hogy ritkát lehetett közülök megismerni. Bizonyos, hogy a mongolok ideje óta Erdélyben ily kegyetlenkedés nem követtetett el, a török, a tatár, a kurucok és labancok, ezen oláhokhoz képest a béke angyalai voltak. A több százra menő áldozatok közül a helybeli minoriták praesidense Fdö. Viskoczi H. ur volt az első, ki legszebb tisztét férfiasan teljesítendő, a rabló csorda főnökét akarta fölkeresni és adott szavára emlékeztetni, de leagyaltatván és a haláltól csak az isteni Gondviselés védőkarjai által szabadulván meg, négy hetek óta fekszik a kórházban terhes számos sebeibe.

Mety előzmények után legkevesebb kötelességem teljesítem, midőn ugyanis, mint honpolgár, ugyanis, mint Alsófehéri főispán ezennel ünnepélyesen nyilvánítom: mi-kép Enyeden a vész napjaiban, a tisztelt praesidens ur életbelátást tanúsító magaviselete, fáradhatlan buzgóság, a veszély férfias megvételére által mindent elkövetett ezen szerencsétlenség lehető eltávolítása és enyhítésére; kötelességemnek tartom e pár sorokat köszönötűl Atyaságodnak megküldöni, melyeket afeletti sajnálkozásom kifejezésé-

háromezer, némelyik ötezer fítot, van olyan, kinek tizezer is jutna, csak éppen a polgármester és a magistratus és a képviselőtestület ne volna a világon! És foly a bujtogatás, a lázítás, a névtelen levelek írása, persze csak a végett, hogy „szedjék le a városházát s üssék agyon a polgármestert!”

De hát t. urak, szabad-e önöknek tovább is tűrni, hogy bolondítsák, b-jba vigyék a polgárok hiszékeny részét s tönkre tegyék Enyed város jó hírnevét?

Vessenek ennek valahára véget! Megmondom miként: Egyfelől jelentsék ki ismételtlen, félremagyarázhatlanul, hogy Önök nem a főiskola, sem a kebeles polgárság jogos igényét nem akarják megrövidíteni, sőt éppen védik a megtámadók ellen; hogy az, ki ellenkezőt mond hazug és alattomos céljai vssnak.

Kérdjék meg: ki támadta meg a Bethlen főiskolát? Ki akarja megbontani? Ki árulkozott és ki szövetekezett a támadókkal, hogy vigyék el a theológiát s maradjon itt csak gymnázium? Kérdjék meg: ki támatta meg perrel a város és polgárság regále-jogát? Ki perli, ki mondja: hogy a város polgárai jobbágyok voltak? ki gyanúsít, ki gyűlölködik, ki gyalázza és kisebbiti folyton e várost és vármegyét az „elfogulatlan sajtó”-ban és egyebütt is? Kérdjék meg, kik tanácsolták bele a polgárok egy részét egy bolond perbe, mely most az urbéri törvényszék elé került, mintha Enyed város polgársága csakugyan jobbágy lett volna!

Másfelől pedig leplezzék le az alattomos lázítókat és bujtogatókat s bánjanak el velük nyilvánosan és törvényesen a maguk érdemük szerint.

Ezt tegyék s aztán lesz békeség.

Egy régi barát.

Mult héten kaptuk, lapunk egy tekintélyes barátjától a fennebbi sorokat. Közreadtuk, meg is feleltünk.

Azt mit első sorban ajánl, tettük már számtalanszor. Kijelentettük lapunkban, közgyűléseken, mi is, a polgármester is, a képviselő testület is, hogy sem a főiskola igényét és eddig élvezett jövedelmét bántani nem akarjuk s ha más akarná sem engednők; hogy a polgárság ősi jogát is tiszteletben tartjuk és védelmezzük; hiszen tán magunk is polgárok volnánk. De mit használ ez azoknak, kik örönek erejével vakok és süketek akarnak lenni a mi szavaink s az igazság iránt.

Azt is tudjuk, hogy intézhetnénk a támadókhoz igen fogas és kényelmetlen kérdéseket; tudjuk, hogy nyomról-nyomra haladva, kitudnók ugratni az alattomos gyanúsítókat és bujtogatókat, de megvalljuk, hogy ettől visszatartott saját jobb izlésünk, sőt kezdjük sajnálni, hogy bár ennyire is szóba elegyedtünk velük.

Ezennel is jelentjük, hogy fenntartva az ügynek közérdek követelte koronkénti tárgyalását, magunkkal a hónapok óta bujkálódva gyanúsítókkal szóba sem állunk.

sével zárok be: vajha előbb és más alkalommal lesz vala szerencsém tisztelendőségemet megismerhetnem.

Kelt Kolozsvárt, feb. 6-án 1849.

ifj. Kemény István, főispán.

A buzgó papnak, jó hazafinak porai pihenjenek csendesen ott a Bánát hantjai alatt, hová egy viharos korszakban kifejtett farszóló küzdelmek és átölt súlyos szenvedések után nyugalomra lettek helyezve.*

Befejezés.

Mielőtt történelmi rajzomat befejezném, nem tartom feleslegesnek néhány szóval megemlékezni azon oláh egynekéről, kik N.-Enyed elpusztítása véres munkájában a vezér szerepet vették.

Prodán Simon (Probus)-ról a muzsinaí volt gör. kath. papról, azon időkben a havasalyi egyik oláh tábor prefektjéről már szóllottam s ez okon, jelen alkalommal csak pár rövid megjegyzést teszek rá vonatkozólag.

Papp Antal felgyógyi gör. nem egyesült lelkész, ki akkor mint fiatal tribun szolgált a Prodán táborában, volt vezére vonatkozólag eme jellemző nyilatkozatot mondta tollam alá: „Prodán nem volt rossz ember. Enyed pusztulása ideje alatt folyton részeg volt; folyton ott és ivott.”

Ezen volt prefektet 1849. őszén a császári katonák, negyed magával, az országuton, Tóvis és Gyulafehérvár között elfogták, a gyulafehérvári vár börtönébe zárták s ott tartották vizsgálati fogságban az 1851-ik év nyara vége feléig. Ekkor szabadon bocsátották, helyesebben mondva a várból kilökték.

Szabadságát visszanyerve azon év őszén kereset nélkül kódorgott, mint elzúllott és meghasonlott kedélyű ember.

December 24-én (1851.) Gyulafehérvárról kiindult s Tóvis felé tartott. Alig hagyta hátra Gy.-Fehérvárt, az országuton elbukott s meghalt. 26-án temették el Gyulafehérvárt, azon koporsóban, mely a gyulafehérvári ma-

*) Lásd s minorita Bend enyedi házának levlétárát.

Kiállítás.

A női kézimunka kiállítás, mely négy napon keresztül foglalkoztatta közönségünket, vasárnap este lett bezárva. Hétfőn már széthordták a szép tárgyakat, a gyönyörű nyereményeket. A számadások jelenleg folynak, de a bevételt már most is 1120 frtra lehet tenni, melyből a kiadások levonása után, szép összeg marad a munkaalapra.

A női kézimunka tárlatra kiállító k nevei:

br. Báuffy Kázmérné 8 különféle varrást, Brenesán Mária 1 db 1700-ból való régi himzést. Dániel Lajosné 3 darab különböző himzést. Pálffy Józsa 1 db himzést. Végh Bertalané 1 db 1700-ból való himzést. Török Bertalané 9 db különböző kézimunkát. Miksa Ilka 9 darab 1700-ból való himzést. Knöbel Mariaka (Esztergom) 8 db kül. kézi munkát. Matyas Róza 1 diván párnát. Pánczél Erzi 1 db himzett kendőt. Ürmösiné F. Mari 8 darab kül. kézimunkát, dr Szász Károlyné 2 db. kül. kézimunkát. Varró Róza 1 db festett divánpárnát. Lázár Albertné 1 db kefetartót. Horváthy Ottilia 5 db külön. kézimunk. Novák Zulajka 2 db kézimunkát. Papp Györgyné 5 dar. kül. kézimunkát. Pogány Jánosné 1 darab kézimunkát. Balogh Ilona 1 db k. m. Bedekovics Ilonka (Kolozsvár) 4 db Gál Béláné (Diód) 6 db kül. himzést. dr Kovács Ödönne egy terítéket. dr. Jeney Elekne 3 db kül. k. m. Köblös Miklósné 3 db kül. k. m. Rácz Lukrécia (Tóvis) 12 db román szőttest. Schuller Anna (Balázsfalva) egy diván párnát. Morányi Istvánné 1 db k. m. Meesér Józsefné 2 db. Bottáné 2 db. Csizsár Józsefné 1 db szőnyeg. Thorvesten Lujza (N.-Szeben) 1 db. özv. Link Simonné 3 db reczegepür. Vadady Gergelyné (Sárd) 13 db k. m. dr Resznek Jánosné 3 db. Pap Gézané 2 db. Bende Sándorné 6 db. Eröss Istvánné 8 db. Kulesár Jánosné 6 db. Mester Póli 1 db. Dezső Zsigmondné 10 db. Horváth Józsefné 4 db. Vill Károlyné 2 db. Tamás Györgyné (M.-Kapud) 13 db. Rád Veronika (M.-Béld) 5 db. Bedő Samuné (M. Forró) 7 db. Bedő Irma (M.-Forró) 8 db. Horvath Miklósné 1 db. dr Bartók Györgyné 6 db. dr Mátyas Mihályné 7 db. Vas R. 2 db. Kovrig Tivadarné 1 db. Petky Ferencné 5 db. Rákosi Bálintné 4 darab. Wokál Jánosné 11 db. dr. Reinerné 2 db. Dances Samuné 4 db. Ujvári Imréné 2 db. Blaska Ubáldné, Nyirő Gézané, La Borda Kálmáné, Veres Gyuláné, Bömer Józsefné, Várady Elekne, Fikler Teréz, stb. stb. és az állami leányiskola (M.-Ujvárról.) Bisztricsányi Lajosné, Barabás Károlyné (Romania.) Magyar Agnes (Apahida.) Nádori Vilmosné, Ludvig Olga, dr. Magyar Károlyné és Keresztes Józsefné. A polgári iskolából: 43 növendék kiállított 59 tárgyat. Az ipariskolából 33 növendék kiállított 101 tárgyat. összesen 75 növendék kiállított 160 tárgyat.

gyarok által, eltemetése céljaira összeadott pénzből lett beszerezve.)*

Buttyán Jánosról, az Enyedet megrohant mokány (mócz) tábor prefektjéről is szóllottam.

Miután Hatvani Buttyánt egy fűzfára felakasztotta, barátjai ennek hulláját szülő falujába szállították s annak temetőjében helyezték nyugalomra.

A Fekete-Körös sziklás partjain, a régi Zaránd vármegyében alusza örök álmát a tehetséges, de szerencsétlen ifjú, ki hajlamai és világos látása ellenére a sötét reakció szolgálatába sodortott volt.

N.-Enyed elpusztítása miatt emlékére kevés szeny tapad, mert seholsem találtam feljegyezve, hogy ő eme gyalázatos munkában tevékeny részt vett volna.

Bálint Simon verespataki gör. kath. pap és esperes, jan. 8-án szünőn Enyeden volt, nem mint vezér, hanem csak mint egyik értelmi szerzője.

A pusztítás munkájának befejezése után egy rablott szép kocsin tért haza Veresgyházára, hozván magával nagy mennyiségű különféle rablott tárgyakat.

A munkát nem szerette s e miatt egy időn tul elszegényedvén, ló és marha lopásra adta magát. Mikor nem volt mihez nyuljon, ellátogatott Akszentye barátjához s ezt az urat zsarolgatta.

Élete alkonyán elméjében megzavarodott s ilyen állapotjában Romániában készült kimenni, de ezen szándékát nem vihette keresztül.

Adóssági miatt vagyonát elárverezték s leánya egy olvan házikóba került, melyben csak kegyelemből túrték meg.

A nyomorult ember 1880. telén egy alkalommal kódorgásából haza vetődve a mint leánya lakásába beakart lépni, a küszöbön elbukott s azonnal meg is halt.**)

*) Dobai József veresgyházi birtokos szives közlése alapján.

**) Papp Antal gör. n. egyesült lelkész szives közlése alapján. — Lásd a gy.-fehérvári gör. kath. egyház halottas anyakönyvét

Sors o

br. Bán

bertné (Boes Károlyné, Nálosné. Pap G. Nagler Math. rolina, Albre (Gyulafehérv Jánosné, Dóz Asztalos Ján siné Farkas Székly Ferenc gom), Sirle I. repei Károly Makovicska Zayda János Sámuelné, W Nagy Gyulán Jánosné, dr. vigh Olga.

Az ipar

mok huzattak

Sorozat I.

„ II.

„ III.

„ IV.

„ V.

„ VI.

„ VII.

„ VIII.

„ IX.

„ X.

„ XI.

„ XII.

„ XIII.

„ XIV.

„ XV.

„ XVI.

„ XVII.

„ XVIII.

„ XIX.

„ XX.

— Kín

marosujvári bánya tanácsalkodás áltosztatlan öröklakozva az örsabb hatáskör sikert kívánun

A k s z e

Baciu-a mi Óles magassá megye) el 60 vedelméből és „Királyi v alap jóvedelm ját szavaival ajánlata folyt

Csak ke

Engeszt

den iránt a

enyeden

gának lelke e

ezen általa h

arezn mester

Nem m

nyira, hogy

Enyeden soha

Sárgás-t

mus ömlik el

gást érez.

Szigoru

biró okmányt,

kába s mely

juthat.

Krakkób

való cigány

nek emlékein,

Ha esen

szemei előtt,

sötét, véres ár

*) Lásd

Sorsolásra ajándékoztak:

br. Bánffy Kázmérné, Papp Györgyné, Lázár Albertné (Boesárd) Varró Róza, Szász Józsefné, dr. Szász Károlyné, Nádory Vilmosné, Sáska Sándorné, Tóth Miklósné, Pap Gyuláné, Klimes Károlyné, Müller Mihályné, Nagler Mathild, Bedő Samuné, Bodor Irma, Luka Karolina, Albrechtovics Anna, Silberstein Cecília, Maczenó (Gyulaférvár), Vajda Péter, dr. Janey Elekné, Saprányi Jánosné, Dózsa, Lenka, Tüzes Linka, id. Winkler Jánosné, Asztalos Jánosné, Meesér Józsefné, Telegdi Lina, Ürmösiné Farkas Mari, ifj. Sándor Miklósné, Török Bertalanó, Székely Ferencné, Miksa Zsuzsika, Kecskés Ilona (Esztergom), Sirle Lenke (Gyulaférvár), Cirner Józsefné, Herpei Károlyné, Elekes Károlyné, dr. Bartók Györgyné, Makovicska Ottóné, Medgyes Bálintné, Eröss Istvánné, Zayda Jánosné, Garda Józsefné, Horváth Józsefné, Korody Sámuelné, Weisz Józefa, Dancs Mózesné, Szilágyi Farkasné, Nagy Gyuláné, Bokor Mózesné, Kovács Gyuláné, Ludvig Jánosné, dr. Magyar Károlyné, Barabás Károlyné, Ludvig Olga.

Az ipariskola javára tartott sorsoláson következő számok húztak ki:

Sorozat I. szám	58, 97, 72, 68, 49, 56, 66.
II.	93, 60, 51, 3, 48, 12, 100, 11.
III.	78, 73, 50, 60, 76.
IV.	86, 41, 54, 30, 65, 93, 5, 45, 98.
V.	30, 48, 8, 34, 62, 77, 24, 44, 26, 13, 93, 19, 40.
VI.	20, 78, 28, 76.
VII.	8, 42, 82, 41, 19, 13.
VIII.	23, 57, 55, 99, 37, 72.
IX.	45, 43, 37, 10.
X.	71, 75, 93, 95, 13.
XI.	73, 99, 8, 72, 94, 23, 68, 96, 28.
XII.	63, 87, 34, 64, 24, 90, 6.
XIII.	72, 78, 55, 63, 35, 40, 33, 82, 45.
XIV.	65, 63, 29, 3, 51.
XV.	8, 78, 50, 75, 69, 30.
XVI.	16, 2, 44, 43, 15, 62, 8, 25, 68, 13, 76.
XVII.	76, 55, 34, 61, 64, 57, 60, 63, 3, 8, 96, 42, 21, 26, 56, 54, 29, 59, 41.
XVIII.	43, 83, 53, 7, 23, 78, 82.
XIX.	10, 4, 30, 95, 93, 24, 84, 40, 49, 20, 78, 98.
XX.	49, 73, 100, 85, 16, 62, 38, 57, 47, 90, 34, 12.

VEGYES HIREK.

Kinevezés. Ő felsége a király, Blask a Ubald marosújvári főnökhelyettes sóbányahivatali főnökké és bánya tanácsossá nevezte ki. Ezen sok évi sikeres munkálkodás által jól kiérdemelt előléptetést a közönség osztatlan örömmel fogadta s részünkről is őszintén csatlakozva az örvendezőkhoz, az új bányafőnöknek a magasabb hatáskörben lankadatlan tevékenységének megfelelő sikert kívánunk!

Akszentye Szeveru vagyis Joane Ratiu Baciu-a mint ő nevezi magát, életben van ma is. Őles magassága, agg ember. Krakkóban (Alsófehérvármegye) él 60 és még egy pár hold birtokán, ennek jóvelélméből és azon 630 o. é. frt évi kegydíjből, mely a „Királyi várakok és kertek fenntartási“ alap jóvelélméből folyosított részére; mely kegydíjat, saját szavaival élve: „Schvarzenberg herceg kormányzó ajánlata folytán kapott Ő Felségétől.“*)

Csak ketten alkotnak egy családot, ő és nője. Engesztelhetetlen gyűlölettel viseltetik ma is minden iránt a mi magyar.

Egyeden gyakran megfordul s ezen város polgárságának lelke eltelté undorral mindannyiszor, valahányszor ezen általa halálosan gyűlölt embert, városa falai között, arcán mesterkélty nyugalommal mozogni látja.

Nem méltatta senki az enyedi polgárok közül anyyira, hogy kezét ráemelje s ez okon nem bántotta őt Enyeden soha senki egy ujjal sem.

Sárgás-barna arcán valami olyan sajátságos sarkamus ömlik el, minek láttára az emberidegeiben borzongást érez.

Szigoru gonddal őriz egy esomó történelmi becses bíró okmányt, melyek 1848-49 években kerültek birtokába s melyekhez magyar ember ez idő szerint nem juthat.

Krakkóban gyöngyöző hegyaljai bor s egy-egy odaváló cigány hegedűjének hangja mellett, vélt dícsőségének emlékein, egymagára gyakran elmereng.

Ha csendes óráiban olykor-olykor megjelenik-e lelke szeméi előtt, az általa 1849-ben feldult Nagyenyednek sötét, véres árnya? ...

*) Lásd „Válasz gr. Teleky Sándor ezredes urnak.“ 15. lap.

Hymen. A Hegyalja egyik legkedvesebb virágát Köblös Mariskát M.-Igenben pünkösöd harmadnapján füzte magához a házassági szent szövetség esküje által dr. Dobosi Vilmos jarasi orvos. Az esküvő a szép stylum-igeni ev. ref. templomban történt meg a közeli rokonok és jó barátok körében, tiszt. Nagy Károly lelkész által. ki szokott ékeszszólásával szép beszédet intézett az ifju párhoz. Állandó boldogságot kívánunk az ifju párnak.

Ferencz József laktanya“ nevét fogja viselni az Abrudbányán vármegyénk által 220.000 frt költséggel épített laktanya, melynek Szalai Ferencz vállalkozótól részben már megtörtént átvételéről megemlékeztünk. Ő császári és apostoli kir. Felsége ugyanis megengedte vármegyénk közönségének, f. évi márcz. 24-én tartott gyűléséből főispán ő mlga utján történt felterjesztésre, miszerint legmagasabb nevérol legyen a laktanya elnevezhető.

Körjegyzői választás volt f. hó 12-én a buzdi körjegyzőségben 46 szavazó közül 42 Kunert Imrét, jlesen képzett jegyző-jelöltet választotta.

Bokody színtársulat jelenleg Gyulaférvárt működik s — mint haljuk — a közönség részéről kellő pártolásban részesül.

Felhőszakadás volt 26-án Tordán, mely a határon az Ó-Torda belterületén nagy károkat okozott, sőt emberéletben is áldozatot követelt. A sűrűn hulló jég a határ egy részén a gabona és szőlőtermést teljesen megsemmisítette s a legalón talált juhok közül sokat agyonvert; velük pusztult a juhász is.

A theol. dalkör gyulaférvári sikerült hangversenyéről lapunk 20-ik számunkban szóló referáda írójának pár kifejezése nem éppen kellemesen érintette a kiváló szép eredménnyel működő dalkör tagjait. A referádából ugyanis az vehető ki, mitha ez egylet határvakra rendez multságokat s ez által megakadályozza a theol. dalkör működését. Ez egyszerűen nem áll, hiszen a folyó évben csak egyszer lépett fel, sőt mi és mindazok kik a tőiskolai ifjuság minden jóravalló törekvését, ezek között a theol. ifjuságot különösen, örömmel szemléljük, szívesen is pártoljuk mindannyiszor, ahányszor képzettségének és haladásának kétségbe vonhatatlan jeleit adja. Ugyanez szól minden városi egyletre is. Elég hosszú egy év s elég áldozatkész a közönség is, hogy minden egylet melynek indokolt létalapja van, egymás mellett, sőt mikor lehet együtt is, megfellelhesen a maga hivatásának. Mi korántsem óhajjuk es valósággal nem is volna szép, hogy egyik leakarja szorítani a másikat.

Egyházmegyei közgyűlés. Nt. Hegedüs Lajos esperes, a nagyenyedi ref. egyházmegye egyházi és világi képviselőit a f. 1891. évi tavaszi rendez egyházmegyei közgyűlés megtartására folyó évi június 9-ére hivta össze az egyházmegye székhelyére Nagyenyedre. A gyűlés az újváros háza tanácstermében fog megtartatni a d. e. órákban. Ugyanez alkalommal köz és házassági törvénytészéi ülések is fognak tartatni.

A helybeli iparos ifjuság önképző és betegsegélyző egylet dalköre saját pénztára javára, ma vasárnap a „Nemzeti száltoda“ színtermében színi előadással és tánczsal egybekötött dalestélyt rendez, a következő műsorral: 1. „Nyitány.“ játssa a zenekar. 2. „Vándor föl!“ induló Abt-től éneklí a vegyes kar. 3. „Bordal Bánkban operából“ Erkel Ferencztől, éneklí zongora kíséret mellett a ferfikar. 4. „Nem a szemed“ dal Ábrányitól, éneklí a vegyeskar. 5. „Virágfakadás“ vigitjáték 1 felvonásban, írta Murai Károly. Személyek: Kovács Péter — ifj. Puskás József; Márta, neje — Gerger Zelma k. a.; Nelli, unokahuga — Tóth Klári k. a.; Ödön unokaöccse — Gerger Malvin; Laci — Nagy Gyula, Kati — Székely Róza k. a. Történik egy vidéki városban, idő: jelenkor. Előadás után tánc. Helyárak: körszék 60 kr. I. rendű zártszék 50 kr. II. rendű 40 kr. Földszint 30 kr. Felülfizetések hirtlapilag nyugtáztatnak. — Kezdeté 8 órakor.

Ifjusági majális. A n.-enyedi Bethlen-főiskola ifjusága a minden évben szokásos majálisát az idén is megfogja tartani a sétátéren és pedig június 14-én. Előre is felhívjuk ugy a városi, mint vidéki közönség figyelmét és érdeklődését e jóhírű és kedélyes multság iránt.

A várvavárt eső valahára e hó 29-én Nagy-Enyeden is megjelent s az elszikkadt növényzetet felüditette. A vetések, szőlők s félig leperzselt rétekre nézve csaknem az utolsó órában érkezett, s ezeken még sokat javíthat, de a gyümölcsstermés, különösen a napos fekvésekben a hosszú szárazság miatt jóformán megsemmisült s különösen az oly szép virágzású körtefák termése majdnem egészen lestült. A szőlőkarikák jó nagy része is vakon maradt s jó termésre csak kivételesen van itt-ott kilátás.

A mindinkább közeledő s szőlőinket végpusztulással fenyegető filloxera vésszel szemben indítatva érzem magamat, hogy ez idén is szőlő zöldoltási gyakorlatokat tartssak, melyeken a szőlőszettel foglalkozók a szőlőoltás ezen legsikeresebb módját elsajátíthatják. A zöldoltási gyakorlatok június hó 1-től 6-áig délutánonként 2

órától 6 óráig az intézet örhegyi szőlőjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a magyarutcai intézeti helyiségekben fognak megtartatni, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a m. kir. vincerler iskola igazgatósága.

A helybeli hajlított butorgyár tulajdonosa Neumann Mór részt fog venni a temesvári országos kiállításon is szép és jó minőségű butoráva, melyeket előzetesen a Munkácsi vendéglőben rendezendő kis kiállításon közönségünknek is be fog mutatni június 1-én kezdőleg.

Abudbányán és Verespatakon nagy érdeklődéssel tekintenek a képviselő választás elé Ráth Károly dr. Szuchy Béla, plebános, grf Keglevich Béla, Nagy Miklós szerkosztó neveit emlegeték legtöbbit. Ráth Károly — mint mondják — közelebő meg tartja programm beszédét is.

Közgazdaság.

Ipartanmühelyek.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1890. évről szóló jelentéséből. (Vége.)

A nélkül, hogy ez alkalommal bizonyos általános nézetek határait átlépni kívánunk, az előbbieik kapcsán a létesítésre vonatkozólag néhány gyakorlati észrevételt tesszünk, különösen a cél jobb elérése végett. Ezek a következők.

1. Minden nagyobb városban, a hol alkalom nyílik (egyelőre pl. kamarai központokon s épen a kereskedelmi és iparkamaráknak kellene a kezdeményezőkné lenniök) mindazon tanulóknak, a kik a II. polgári vagy közép-osztálynál többet végeztek, szakipari iskolába kellene járniok. Az ily iskola általános és szaktárgyakból álljon. — Amazok az általános műveltséget célozzák, emezek a szakműveltséget. Azokat együtt hallgatják, ezeket szakok szerint, oly módszerrel tanítva, hogy a tanuló az órán tanultakat lehetőleg ugyanott dolgozza is fel. Feltéve azonban, hogy naponként 9 órai munkaidővel a tanuló 54 órát dolgozik egy hét alatt, az elméleti oktatás órái a 20-at leszámítva az építő-ipari tanulókat télen, mert ezeknek lehet több is) soha sem haladják meg; a többi időt és a szünidőket a tanuló folyton mesterénél töltse, a kivel neki ugys szerződési viszonya van. E módon mind az elméleti, mind a gyakorlati oktatás kellően volna biztosítva, mert amaz nem nyomná el emezt.

2. Általános tapasztalat szerint, egészen különleges viszonyokat leszámítva, minden nagyobb városban az építő-, asztalos-, mű-, épület- és géplakatos-ipar az, a melyre a legképzettebb tanulók s a legszívesebben mennek. Ezekre az iparágakra volnának legszükségesebbek a szakipari tanfolyamok. Mindenesetre azon pár iparág volna felkarolandó, a mely legnépszerűbb, legolterjedtebb.

Ezek volnának a főelvek, a melyek tehát azon alapulnak, hogy a műhelyben foglalkozó s kellő előképzétségű iparos tanulókat kell okvetetlen tovább képezni szakirányban. Ez a földolog. Az, a mit ma u. n. ipari rajztanfolyamokkal sok helyt segédekkel próbálnak meg, velük skarván kultiválni a nagyon is egyoldalú szakirányt, többnyire elveszett fáradság. A kik megpróbálták, tudják okait is. A segéd már annyira ez élete, hogy nem lehet az iskoláé. Kiegészítő észrevételül ezekhez megjegyezzük, hogy egy iparf szakgyűjtemény u. n. iparmúzeum s e mellett egy ipari s az ezel rokon tudományokat is felölelő szakkönyvtár a szükséges taneszközökön kívül, a fejlődés szükségszerű feltételei; mert az ily szakiskolák okvetetlen központjai lesznek az ipari szakművelődésnek az illető városokban. E két utóbbi azonban a szaktanfolyamoknak nem előfeltétele, hanem következménye. Tanfolyamok nélkül mind a kettő holt löke marad. Egyiket sem lesz, a ki használja. Az életerős fejlődés pedig okvetetlenül involválja azt is, hogy az összes ipari oktatás, tehát ar alsófoku is, ez iskola köré csoportosuljon s ne legyen ez különféle mellékintézetekből más célu és természetű intézetekhez kapcsolva; leginkább azért, mert ez az alap, a melyből a szakipari oktatásnak kifejlődnie kell, s a melyből ugy e szaktanfolyamokra, mint a rajzoktatásra való tanulókat kiválasztania kell. Ennek vezetése tehát idegen kézben nem lehet.

A fejlődés további egészséges feltétele minden esetre az is, hogy idővel tanmühely létesítessék megfelelő s pedig jelentékeny áldozattal egyik vagy másik irányban, egyenesen a gyakorlati oktatás célzattal.

Ezek mellett mindjárt kezdetben gondoskodni kell nem nagy, de meglehető számos ösztöndíjról. Ne feledjük, hogy az iparra tulnyomóan szegény fiuk mennek s ha helyesnek tartjuk, hogy a tudományos, gazdasági vagy műegyetemi, erdészeti, tanítói sat. pályára menő érdemes ifjakat juttasszuk, jutalmaznunk kell az ipari pályára menőket is. — Csak figyelemgerjesztésül jegyezzük meg hogy 1889-90-ben a budapesti közép-ipariskolában a megmaradt 143 tanuló közül 47-nek volt ösztöndíja, pedig 4 ösztöndíj nem is volt betöltve s az ösztöndíjak összege 4504 frtot tett. Ez jól is van így s így is kell lennie.

Befejezésül csupán egy pár adatot jegyzünk meg föl a kolozsvári ipartanmühelyekről, annak bebizonyítására, hogy nem működtek ezek hiában. A kolozsvári tanmühelyek 1884-85-ben nyitlak meg 3, u. m. építő-, asztalos és géplakatos ipari szakkkal. Első tanítványait kibocsátották 1886-87-ben s pedig 12 építő, 6 asztalos és 12 géplakatos iparit. De ezek közül csak kettő van olyan, ki több az iparos pályával felhagyott, a többi saját pályáját és pedig sikerrel folytatja. Megjegyezvén, hogy a tanmühelyeknek mindig csak egy-egy évfolyama van, a tanítványok második csoportját 1889-90-ben bocsátották ki és pedig építő-iparit 10-et, asztalos-iparit 4-et, géplakatos iparit 7-et, a kik mindannyian a gyakorlatban foglalatoskodnak. A jelen 1890-91. tanévben nyitlak meg újra az I osztály, a melyre 11 építő-ipari, 7 asztalos ipari és 20 vasiári tanuló van felvéve. Tehát a nehézségek dacára folyton előre halad s még hova lehetne fejleszteni az oktatás e nemét, ha az említett nehézségek elháríthatók volnának! E mellett, hogy némi számításat tegyünk a tanmühelyek költségeiről, fenntartatnak állami, városi és iparkamarai segélylyel. Kiadásaiak tettek 1884-85-ben 4802 frt 2 krt 1885-86-ban 3690 frt 39 krt, 1886-87-ben 3184 frt 70 krt. Az első három évi folyam került 11.577 frt 11 krba, évenként 3859 frt 4 krba, beleszámítva a felszerelést is. Egy tanuló oktatása tehát benne áll átlag 106 frt 3 krban. — A második három évi folyam került összesen 9694 frt 77 krba, azaz a szükséges felszerelésének kiadásának összegénél kevesebbe; került egy évi folyam tehát átlag 3231 frt 59 krba. Tényleg oktatást lelt benne 28 tanuló, a kik közül végzett 21. Ha ez utóbbi számot vesszük is, egy tanuló oktatása 153 frt 89 krban áll évenként, beleszámítván azt is, a mi ez összegből a taneszközök gyarapítására fordított. Még kedvezőbb ez az arány, ha az 1890-91. évet vesszük. Évi bevételeink előirányzata tesz 3820 frtot s a jelen évi tanítványaink száma 38. E szerint a tanuló oktatása 100 frt 53 krba kerül évenként. **Mig pl. a nagyon egyszerűen felszerelt polgári iskolai tanmühelyekben az addig elért átlagos arány szerint, csupán a gyakorlati oktatást tekintve (mert az elméleti oktatást a már ugy is fennálló polgáriskolai osztályban nyerik) egy tanuló kiképzése 386 frt 50 krba kerül s mindemellett a tanulóknak igen csakély száma marad az iparos pályán. Igy még ha a berendezést és felszerelést jóval teljesebbnek s megfelelőbbnek gondoljuk is, az oktatásnak ez a módja még mindig sokkal olcsóbb és még is célravezetőbb, mint pl. a polgári iskolai ipartanmühelyeké. Mindenesetre ez a mi viszonyainknak lehető legmegfelelőbb alapon nyugszik. Tegyük elez hozzá hogy ha az e fajta intézetek részére némi divatos kedvezményeket lehetne kieszközölni, minő pl. a katonaságnál megfelelőbb s csak egy évi szolgálattal az atiszti fokozat elnyerhetésének feltételével, még kedvezőbb lehetne tenni őket a közönség azon részénél is, a mely különben nem venné igénybe.**

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Visszamaradt selyemszövetet 25% - 33 1/2% és 50% árengedmény mellett az eredeti árból, küld öltönyöként és databonként, bár és vámmentesen HENNEBERG G. (cs. kir. szállító) selyem-gyári raktár ZÜRICHEN. Mintákkal készséggel szolgál. Megkereső levelek 10 kros bélyeg.

1383 szám
1891

Pályázati hirdmény.

Alsófehér megye alvinczi járásában Alsó-, Felső-Maros-Váradja és Oláh-Dálya községekből alakított körjegyzőségben a körjegyző elhalálása folytán üresedésbe jött körjegyzői állásra, — mely 400 frt évi fizetés, 154 frt 66 kr. lakbér illetmény és 91 frt irodai átalány javadalmazással van egybekötve, — pályázatot nyitok, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a rendelkezéséhez képest felszerelendő folyamodványait aluljegyzett főszolgabírói hivatalhoz 1891. év június hó 10-ig adják be.

A választás 1891. év június hó 11-én d. e. 10 órakor Alsó-Maros-Váradján, a körjegyzőség székhelyén fog megejtetni.

Az alvinczi járás főszolgabírója.

Alvinczen, 1891. év május hó 10-én.

(3-3)

DAMÓ VILMOS
főszolgabíró.

184-1891. szám.

Arverési hirdmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. értelmében közhírre teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbírósi 1145-891. sz. végzése által károsított öz. Pongráz Dénésné javára abrudbányai Pongráz Dines ellen 200 frt tőke, ennek 1890. év augusztus hó 31. napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 14 frt 90 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 1890. 19. 10. foglalt és 325 frt 89 krba becsült a foglalási jegyzőkönyv 1 tételétől a 60 tételig 79 üveg különböző liqueur-ök, üveg, porcellán, vas és emaillozott edények, kések, kanalak és villák, butorok, 3 db márvány asztal és összes cukrászda berendezéseiből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbírósi idézett sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen vagyis a plébántakapuby Abrubányán leendő eszközésére 1891. ik évi június hó 9-én délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Kelt Abrubányán, 1891. ik évi május hó 21. napján.

Szabo Lajos, kir. bírósági végrehajtó.

ÜGYNÖKÖK
törvényileg megengedett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására általunk = mellett mindenhol felvétetnek Fővárost váltóüzletársaság **ADLER és TSA** BUDAPEST (4-6) Fürdő és Dorottya-utca sarkán.

131. szám
1891. évgr.

Arverési hirdmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a balásfalvi kir. járásbírósi 371/1891. polg. számu végzése által budapesti Lissauer Sámuel A Söhné javára Liebllich Izidor ellen 100 frt kr tőke, ennek 1891. év Szeptember hó 15. napjától számítandó 6%-os kamatai és eddig összesen 18 frt 5 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le foglalt és 376 frt krba becsült. I Wert heim féle pénztár, 78 pár férfi és női bőrczipő, 9 pár női brünet topánka és 13. pár gesmeknek való cipőből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a balásfalvi kir. járásbírósi 612/891 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis balásfalván alperes üzletében leendő eszközésére 1891. ik év június hó 12. napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívom az minbázok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a menyiben részükre foglalás korábban eszközöltet volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnék vagy írásban avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdménynek a bíróság tábláján ki függesztését kkveto naptól számítatik.

Kelt Balásfalván 1891. május 24. én.

THÁT GYÖRGY kir. bír. végrehajtó.

7368 1890.

Arverési hirdmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósi, mint telekkönyvi hatóság által Grossmann és Ranschenbach budapesti özögek Frink Laurián elleni végrehajtási ügyében végrehajtó kérelmére a végrehajtási árverés 12 frt 10 kr hátralék tökéketelés, ennek 1890. évi július hó

Melyik lapra fizessünk elő?
Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseink gyorsasága, alaposága és sokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tettek az „EGYETÉRTÉS”-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdeklőbb s e mellett tárgyalog hű tudósítást egyedül az „EGYETÉRTÉS” közöl. **Gazdasági rovat** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s **gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „EGYETÉRTÉS” **kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „EGYETÉRTÉS”-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, **annyi regény olvasmányt ad mint egy lap sem.** Két, három regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „EGYETÉRTÉS”-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden.

1-ső napjától járó 6% kamatai, valamint jelenlegi 3 tr 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Frink Lauriának a benadeki I. R. 105. sz. telekjegyzőkönyvben A75 10 és 14. r. a. ingatlanaira 116 frt és a Siciusan Dumitru nevére átért a felső-gáldi 157. sz. tjkvben A71-23 és 25 rsz. alatti ingatlanokra 325 frt megállapított kikiáltási árban elrendelte

Az árverés 1891-ik évi június hó 23-ik napján d. e. 10 órakor Benedek községében fog megtartatni.

Arverezni szándékozók végrehajtó kivételével tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át végrehajtó kivételével készpénzben, vagy ovadék képes értékpapírban letenni.

Vető köteles a vételért az árverés jogerőre váltva után 2 egyenlő részletben 30, 60, nap slatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói leteti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál valamint Benedek és Felső-Gáld község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírósi, mint könyvi hatóság Nagyenyed, 1891. január 12. **Vinczenti, kir. aljbíró.**

1889-1891. szám
közig.

Pályázati hirdmény.

Nagyenyed rendezett tanácsu városnál, végleg megürült, egyik irnok i és sz ü l é s z n ő i állomás betöltésére a f. évi május 11-iki képviselői közgyűlés 52. számu határozata folytán ezennel pályázat nyitnak.

Felhívotnak pályázni ohajtók, szabályszerűen felszerelt pályázati kéreéseiket **folyó évi június hó 15-ig** Nagyenyed város tanácsához benyújtani.

A városi tanácsról Nagyenyeden, 1891. évi, május hó 29-én.

Kovács Gyula,
polgármester.

1-2

GYÖNYÖRÜ AJÁNDÉK!

Soha sem lehet több ily jutányos

! ALKALMI VÉTEL !

Majdnem ingyért csak! 2 frt 75 kr csak!

egy előnyös zsebóra

egy elegáns láncsal!

Összes főközleteim felhagyása miatt kénytelen vagyok a felhalmozott óriás mennyiséget hamarosan elárusítani, s így eladok mátol fogva egy igen **finom és pontosan járó**

ZSEBÓRÁT
urak, gyermekek és hölgyeknek
2 frt 75 krért
és az órához egy láncot is es tolok ingyért.
— Megrendelések gyorsan teljesítetnek —
SZÉTKÜLDÉS UTÁNVÉTELLEL.

ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB ÓRA RAKTÁR
(POLLÁK KÁROLY CÉG) 4-10
BÉCS, 2/2 Novaragasse Nro 43.

23.
Igy szemlét
gyermek
ismeret
lesztése
Alta
ban nem
vételek s
vételek h
mindég
talános j
Ugy rag
zött egy-
mában, t
A v
a szükség
meretek
lása. E
tetben a
ban pedi
gymnasia
tanintéze
A le
nek eleg
tegyék az
rűlménye
magának
elő van i
het valan
pusztán a
nek. Let
(mi ugya
segi" viz
általános
azután pe
küzd val
első alap
a római
egy év a
valaha m
a legreali
nemzetgaz
a közjog,
a vaskos
vizgát is.
lasztania
igazgatási
lífikációh
ciója győ
jegyet ny
tos, szép
tudomány
joga egye
kornokság
magasabb
dorság le
igazolása
felelt biz
már a tu
a közigazg
Ottó a kö
nem épen
az egyete
Ki